

Skæggemandens ejer har underskrevet sin betretning, men underskriften er desværre ulæselig. Fornavnet begynder med T og efternavnet muligvis med M. Et par gamle mænd i Ølgod mente for mange år tilbage at have hørt historien, men noget sikkert kan ikke siges.

H. Øllgaard.

SAGEFALD FRA SKAST HERRED 1623-24.

Hvert år skulle kongelig lensmand i sine regnskaber gøre rede for udgifter og indtægter af lenet. Det var i en tid, da folks moralske vandel var sat under opsigt, og man havde en kæmpeovertro på straffens pædagogiske værdi. I reglen klarede man straffen med bøder, så det økonomiske spillede også ind. Delefogder og andre fogder havde travlt med opsyn, hver inden for sit område i herred og birk, så bøderne, sagefaldet, kunne komme til at skæppe godt i lensmandens kasse. Man »tingede«, d.v.s. forhandlede om bødens størrelse. Der skulle tages hensyn til selve forseelsen, men også til synders økonomiske evne.

I det følgende gengives et stykke af sagefaldslisten for året 1623-24, nemlig de poster, der stammer fra Skast herred. Det er dog kun beboerne på kronens gods, det drejer sig om. Adelen og kirkens tjenere måtte bøde til deres herskaber.

»Laurids Hansen i Wgeluig [Uglvig, Jerne sogn], tinging for lejervide¹⁾ gav penge 10 dl.

Jep Morttensen i Brøndum tinging for ulovlig skytteri gav penge 3 dl.

Christen Nielsen og Hans Nielsen i Thulsmark [Tulsmark, Alslev sogn] tinging for ulovligt vrag, de havde opstrandet, gav penge 5 dl.

Lauriz Nielsen i Nersbjerg tinged for lejervide gav penge 8 dl.

Søffren Christensen i Slebsager tinged, for han slog Kiersten Laursd[atter] ibm.²⁾ gav penge 5 dl.

Christen Nielsen i Horstrup tinged på hans søns vegne for bordag³⁾ gav penge 3 dl.

Laue Niisen tinged for bordag med Lauritz Christensen gav penge 3 dl.

Endnu forne Lauge Nisen for bordag penge 2 dl.

Mads Hansen i Nourup tinged på hans søns vegne for tyveri, og han derfor rømte, gav penge 20 sletdl.

Maren Pouels i Hygum tinged for lejervide gav penge 3 dl.

Niels Pedersen i Faaborg tinged for hans søn hug Frederik Christensen ibm. hans pile sønder og gjorde ham ufred og overløst, gav penge 18 dl.

Thamis Lauritzenn i Tobbyl [Tobøl, Guldager sogn] tinged for kirkefred, han var udi med Peder Hiebo gav 1½ dl.

Jep Hansen i Foerdumb [Forum, Bryndum sogn] tinged for lyng, han førte af Fogelbech mark, gav penge ½ dl.

Christen Ibsen og Lauritz Ibsen tinged for de ikke forhindret⁴⁾ deres broder, som dræbte Peder Hannsen gav penge 10 dl.

Joenn Nielsen i Giesing tinged, for han ikke forhindret denne person, gav penge 6 dl.

Niels Pauelsen tinged i lige måde for forne person han ikke forhindret, gav penge 3 dl.

H. K. Kristensen.

Noter: 1) Lejervide = bøde for samleje uden for ægteskab. 2) Ibidem = sammesteds. 3) Bordag = slagsmål. 4) Om pligt til at forhindre manddrab, se foran s. 135f.